

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลังจากที่ได้สอบสวนพบในภายหลังว่า รายงานข่าวการใช้ก๊าซซารินกับทหารอเมริกันแปรพักตร์ในสงครามเวียดนาม ในการรายการ “นิวส์สแตนดาร์ด” ของเครือข่ายโทรทัศน์ซีเอ็นเอ็นที่ออกอากาศไปเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2541 ไม่มีหลักฐานพอที่จะสนับสนุนว่า มีการใช้ก๊าซทำลายประสาทหรือมีกลุ่มทหารอเมริกันที่หนีทัพเป็นเป้าหมายของการสังหารแต่อย่างใด เครือข่ายโทรทัศน์ซีเอ็นเอ็น จึงได้ออกประกาศถอนรายงานข่าวดังกล่าว เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดขึ้น

เครือข่ายโทรทัศน์ ซีเอ็นเอ็นและนิตยสารไทม์ ซึ่งเป็นธุรกิจเครือโทมส์วอร์เนอร์ด้วยกัน และลงรายงานข่าวดังกล่าวเช่นกัน ได้ประกาศขอถอนรายงานชิ้นนั้นพร้อมกันในวันที่ 2 กรกฎาคม 2541 พร้อมกับขอโทษผู้ชมทั่วโลกที่ได้เสนอรายงานข่าวที่ผิดพลาดออกไป

เท็ด เทอร์เนอร์ ผู้บริหารสูงสุดของซีเอ็นเอ็น แสดงความรู้สึกเสียใจต่อความผิดพลาดที่เกิดขึ้นถึงกับพูดว่า “ถ้าวิธีการฆ่าตัวตายเป็นทางออกของความผิดพลาดในครั้งนี้ ผมก็พร้อมที่จะทำ” ทั้งนี้ซีเอ็นเอ็นและไทม์ต่างยึดมั่นในหลักการเดียวกัน ที่ได้กำหนดเป็นข้อพึงปฏิบัติในการทำหน้าที่สื่อมวลชนก็คือ เมื่อเกิดความผิดพลาดขึ้นในข่าว หน้าที่ของสื่อมวลชนก็คือ การออกมายอมรับผิดอย่างตรงไปตรงมา (ซุมฉินท์ ชำนิประศาสน์, มติชนสุดสัปดาห์, 21 กรกฎาคม 2541:68)

การแสดงการรับผิดชอบของ 2 ยักษ์ใหญ่ในวงการธุรกิจสื่อสารมวลชนระดับโลกต่อความผิดพลาดที่เกิดขึ้น เป็นปรากฏการณ์ที่ไม่ปกติธรรมดาที่สื่อมวลชนระดับยักษ์ใหญ่ของโลกซึ่งได้รับความเชื่อถือจากทั่วทุกมุมโลกอย่างซีเอ็นเอ็นและไทม์ จะนำเสนอรายงานข่าวที่ผิดพลาดจนถึงกับต้องออกประกาศขอโทษเช่นนี้

ในทางวารสารศาสตร์ การเสนอข่าวที่ผิดพลาดออกสู่สาธารณชน โดยไม่ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างละเอียดถี่ถ้วน ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม ถือเป็นภาระละเมิดต่อหลักการพื้นฐานของสื่อมวลชนอย่างร้ายแรง เพราะเป็นการเสนอสิ่งที่ไม่จริงออกไปหลอกลวงประชาชน

อย่างไรก็ตาม ในสภาพความเป็นจริง ความผิดพลาดในการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์นั้นเกิดขึ้นได้เสมอ เนื่องจากหนังสือพิมพ์มีกระบวนการที่ซับซ้อนในการผลิตข่าวสารออกสู่ผู้อ่าน เริ่มตั้งแต่

การคิดค้นประเด็นข่าว การทำข่าว การเรียบเรียงข่าวและตกแต่งต้นฉบับ การตรวจทาน การจัดหน้า ไปจนถึงกระบวนการพิมพ์ ซึ่งแต่ละขั้นตอนต้องเร่งรัดภายใต้เงื่อนไขเวลาที่กำหนด ทำให้ข่าวสารจำนวนมากไม่ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องอย่างครบถ้วนเพียงพอ และถ่ายทอดไปสู่ผู้อ่านโดยไม่ตรงกับข้อเท็จจริง

ทั้งนี้ ในกระบวนการผลิตข่าวสารของหนังสือพิมพ์ ที่ใช้บุคลากรในฝ่ายต่างๆที่มีความแตกต่างกัน โดยพื้นฐานทั้งอายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพและประสบการณ์ในการทำงาน รวมทั้งการเผชิญกับแรงกดดันหลายด้านทั้งภายในและภายนอกองค์กร ล้วนแต่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตข่าวสารด้วยทั้งสิ้น ซึ่งสภาพดังกล่าวย่อมมีผลต่อความถูกต้องหรือความผิดพลาดในการเสนอข่าวด้วยเช่นกัน

อรนุช วานิชทวีวัฒน์ (2539:4) ชี้ว่า เนื่องจากปัจจุบันมีหนังสือพิมพ์หลายฉบับที่พิมพ์จำหน่ายวันละหลายกรอบและภาวะการแข่งขันมีสูงมาก ฉะนั้นเมื่อทางกองบรรณาธิการได้รับข่าวใดมาและเห็นว่ามีความน่าสนใจมีคุณค่าของความเป็นข่าวก็จะนำเสนอทันที ซึ่งหลายครั้งอาจจะไม่มีการตรวจสอบความถูกต้องก่อน บางครั้งสิ่งที่นำเสนอเป็นเพียงข่าวลือเท่านั้นก็นำเสนอเป็นข่าวใหญ่โต จึงทำให้เกิดความผิดพลาดขึ้นมา

ดี.เอ็ม.ไวท์ (White.D.M.:1950) ศึกษาเรื่อง “นายทวารข่าวสาร:ศึกษากรณีการคัดเลือกข่าว” (The Gatekeeper : A Case Study in The Selection of News) พบว่า บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ซึ่งทำหน้าที่เป็นนายทวารข่าวสาร หรือผู้กั้นกรองข่าวสาร เลือกที่จะเสนอข่าวสารต่อประชาชนเฉพาะสิ่งที่เขาเชื่อว่าเป็นความจริง นั่นหมายความว่านายทวารข่าวสารจะต้องเลือกที่จะนำเสนอข่าวสารโดยมีข้อมูลที่ชัดเจน

หนังสือพิมพ์บางฉบับมีการนำเสนอข่าวที่ไม่เป็นความจริง เสนอข่าวลือ โดยไม่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อน ใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ซึ่งหลายครั้งได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ตกเป็นข่าวหรือผู้เกี่ยวข้อง เป็นการแสดงให้เห็นถึงความไม่รับผิดชอบของหนังสือพิมพ์ ทำให้เกิดมีการร้องเรียนต่อสมาคมวิชาชีพ หรือฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายในทางกฎหมายกันบ่อยครั้ง เมื่อมีการถามไถ่หรือท้วงติง ก็มักจะได้รับคำตอบว่า ทุกข่าวที่นำเสนอมีคุณค่าของความเป็นข่าว คือ มีความสด ความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เป็นที่สนใจของมนุษย์นอกเหนือไปจากความสำคัญของเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อชีวิตผู้อ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ความน่าสนใจ”นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะเป็นแนวทางกำหนดว่าข่าวนั้นมีคุณค่าหรือไม่ สมควรแก่การรายงานหรือไม่ (อรนุช วานิชทวีวัฒน์,2539:4)

ชินกมล สุวรรณ โขติ (2540) เสนอไว้ในงานวิจัยเรื่อง แนวคิดของกลุ่มบุคคลในภาครัฐ ภาควิชาชีพ และภาคประชาชน เกี่ยวกับมาตรการเฝ้าระวังสื่อหนังสือพิมพ์ ว่า ประเด็นเรื่องการบิดเบือนข่าวสารของสื่อหนังสือพิมพ์เป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่พบว่า เป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อสังคม เพราะผลจาก

การบิดเบือนข่าวสาร หรือการเสนอข่าวสารไม่ตรงต่อข้อเท็จจริงนั้น นอกจากอาจจะเข้าข่ายผิดกฎหมาย ในลักษณะของการละเมิดหรือหมิ่นประมาทแล้ว ยังมีผลเสียต่อระบบสังคมทั้งระบบ เพราะข่าวสารที่ถูกบิดเบือนดังกล่าวย่อมถูกแพร่กระจายไปในสังคมวงกว้าง ซึ่งจะเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อกระบวนการตัดสินใจ ทักษะคิด การรับรู้ ตลอดจนถึงพฤติกรรมของผู้รับสารที่ได้บริโภคสารนั้น

สอดคล้องกับ มาติ บุญศิริพันธ์ (2534:1) ที่ระบุว่า เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนประเภทอื่น หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่เก่าแก่ที่สุด และจัดว่าเป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นอย่างมาก นอกจากจะเป็นสื่อที่คงทนถาวร ข้อความที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์จะยืนยาว ปรากฏเป็นเอกสารอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี

อดีตนักหนังสือพิมพ์อาวุโส สุภา ศิริमानนท์ (2536:54-55) พูดถึงคุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์ที่ดีประการหนึ่งว่า จะต้องรู้จักรับผิดชอบ (A Sense of Responsibility) โดยยกตัวอย่างว่า ความผิดพลาดหลงลืมของพวกแพทย์นั้น อาจปิดบังเสียก็ได้ในคราวเดียวกับที่ฝังศพผู้เคราะห์ร้ายลงในหลุม ความผิดพลาดหลงลืมของพวกหมอกฎหมายและผู้พิพากษา ก็อาจจะเก็บเงียบเสียก็ได้ โดยอาศัยอำนาจทางกฎหมายเก็บคดีเข้าแฟ้มคดีเชือกแดง เมื่อผู้เคราะห์ร้ายเสวยตะรางเข้าไปแล้ว และความผิดพลาดของนักการเมืองก็อาจกลบเกลื่อนได้ โดยการปิดความผิดไปให้ราษฎร แต่ความผิดพลาดบกพร่องของพวกนักหนังสือพิมพ์แล้ว ปิดไม่ได้เลย ตรงกันข้ามมันกลับจะประกาศปรากฏเผยแพร่ออกไปทุกซอกทุกมุมหัวเมืองเสียด้วย ตามส่วนแห่งความแพร่หลายของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ

สุภา ศิริमानนท์ เสนอว่า นักหนังสือพิมพ์ที่ดี ต้องมีคุณลักษณะนิยมในความถูกต้อง (Accuracy) โดยระบุว่า ในข่าวและในเรื่องทุกชิ้นที่ลงตีพิมพ์นั้นจะต้องเต็มไปด้วยความถูกต้องทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นรายละเอียดหรือข้อปัญหาใหญ่ๆอย่างใดก็ตาม เพราะเหตุแห่งความไม่ระมัดระวังในเรื่องความถูกต้องนี้เอง ที่ทำให้หนังสือพิมพ์ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ในทางเสียหายเป็นอันมาก

สุภา ศิริमानนท์(2536:58-59)ชี้ว่า เท่าที่เคยเห็นพฤติการณ์มาแล้วนั้น ไม่เคยมีปรากฏเลยว่า การลงข่าวหรือลงข่าวลู่แก่โทษขอกฎใดๆของหนังสือพิมพ์จะได้มีผล แก่ ดัง ข่าวผิดพลาดที่ลงพิมพ์ไปก่อนแล้วนั้นได้โดยสมบูรณ์เลย ความเชื่อและความแพร่หลายของคำเล่าลืออันเดิมย่อมจะพิมพ์ใจ แน่น และกว้างไกลยิ่งกว่าคำแก้อันใหม่เสมอไป

ปัจจุบันแม้ว่าหนังสือพิมพ์จะยังคงมีบทบาทอย่างสูงในการให้ความรู้ข่าวสารและความบันเทิงกับสังคม และเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสารของสังคมที่เด่นชัดมากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ แต่กระนั้นก็ตาม ในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมาหนังสือพิมพ์ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากเกี่ยวกับความผิดพลาดในเนื้อหา ซึ่งปรากฏให้เห็นอยู่เสมอๆ มีบ่อยครั้งที่พบว่า ความผิดพลาดในเนื้อหาของหนังสือพิมพ์เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า โดยไม่มีการปรับปรุงแก้ไข

ความผิดพลาดเหล่านั้น มีตั้งแต่ผิดพลาดในระดับเล็กน้อยๆ ไปจนถึงความผิดพลาดในประเด็นใหญ่ที่ส่งผลเสียหายต่อบุคคล นิติบุคคล หรือกับสังคมส่วนรวม มากมาย โดยเมื่อหนังสือพิมพ์เสนอสิ่งที่ผิดพลาดออกไปแล้ว ก็จะทำให้ผู้อ่านรับรู้สิ่งที่ผิด และยิ่งนานวันไปหากไม่มีการแก้ไขความผิดพลาดนั้น ก็มีโอกาที่ผู้อ่านจะนำข้อมูลที่ผิดพลาดนั้นไปอ้างอิงต่ออย่างไร้จกจบสิ้น

นอกจากนี้ ผลจากความผิดพลาดเหล่านั้น ได้ก่อให้เกิดการทักท้วงจากผู้เสียหายหรือผู้เกี่ยวข้อง เกิดการนำเสนอข้อเท็จจริงมาหักล้าง การฟ้องร้องดำเนินคดี รวมไปถึงการข่มขู่คุกคามหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวสารผิดพลาด เพื่อให้แสดงความรับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ซึ่งเกิดมีรูปแบบใหม่ๆ มากมายในการแสดงการรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์ อย่างไรก็ตาม ก็ปรากฏอยู่เสมอๆว่า แม้จะมีผู้ทักท้วงต่อความผิดพลาดนั้น และพิสูจน์ได้แล้วว่าเกิดความผิดพลาดขึ้นจริง แต่หนังสือพิมพ์จำนวนไม่น้อย ยังคงยืนยันในข้อเท็จจริงเดิมที่นำเสนอไป โดยไม่ยอมรับผิด หรือไม่แสดงความรับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป

ที่น่าวิตกก็คือ หนังสือพิมพ์หลายฉบับที่ยึดถือนโยบายไม่ยอมเสนอข่าวการทักท้วงต่อความผิดพลาดที่ตัวเองได้ตีพิมพ์ไป ทำให้ผู้อ่านไม่มีโอกาสได้รู้ว่า ข่าวที่อ่านไปนั้นเป็นข่าวที่ผิดพลาด หรือยังมีข้อเท็จจริงด้านอื่นหักล้างอยู่ กว่าที่ผู้อ่านจะรับรู้ข่าวที่อ่านไปนั้นผิดพลาด บางครั้งต้องรอไปจนกระทั่งมีการรับผิดชอบทางกฎหมายเกิดขึ้น ซึ่งพบว่ากว่าที่กระบวนการทางกฎหมายจะยุติถึงขั้นมีการแสดงการรับผิดชอบใช้เวลายาวนานมาก

จิม แฮเรียต (Jim Harriott) นักข่าวชาวอเมริกัน ผู้มีชื่อเสียง เจ้าของรางวัลเอมมี รางวัลพูลิตเซอร์ และอีกหลายรางวัลในฐานะผู้มีผลงานการทำข่าวยอดเยี่ยม กล่าวว่า ความผิดพลาดในการรายงานข่าวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ แต่เราต้องปรับปรุงแก้ไข การเจตนาบิดเบือนข่าวเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นไม่ได้ และไม่เคยเกิดขึ้นในการทำงานอาชีพของเรา ถ้าคุณทำอะไรผิดพลาดคุณจะต้องยินดีที่จะแก้ไข คุณต้องขอภัยด้วยความจริงใจ เราไม่มีหอรอกหน้า 84 แต่เราต้องแก้ข่าวที่หน้า 1 (วิมล กิจวานิชขจร.มติชนรายวัน, 15 ตุลาคม 2542)

รัชนี วงศ์วรรณ (2535) ทำการวิจัยเรื่อง แนวโน้มหนังสือพิมพ์ไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2538-2544) พบว่า ลักษณะของสังคมข่าวสารทำให้การไหลเวียนของข่าวสารเป็นไปอย่างกว้างขวาง ผู้รับสารสามารถมีปฏิริยาสะท้อนกลับต่อเรื่องต่างๆได้ทันที และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจะเป็นตัวกำหนดให้หนังสือพิมพ์ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น นอกจากนี้ความรับผิดชอบต่อสื่อมวลชนอื่นๆก็จะเป็นตัวกระตุ้นให้หนังสือพิมพ์เพิ่มความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น ความยึดมั่นในอุดมการณ์ และจรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์ รวมถึงระบบการตรวจสอบและคุมประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองเป็นปัจจัยที่ทำให้หนังสือพิมพ์ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น โดยความรับผิดชอบนี้เป็นความรับผิดชอบที่มีอยู่ในตัวบุคคลที่ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์อยู่แล้ว

ภายหลังจากที่ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ได้รวมตัวกัน จัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2540 เป็นต้นมา สังคมเกิดความตื่นตัวในการตรวจสอบการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์มากขึ้น โดยเฉพาะในรอบปี 2542 นี้พบว่า มีกรณีทักท้วงต่อความผิดพลาดในการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์บ่อยครั้ง ไม่ว่าจะเกิดจากผู้อ่าน, ผู้ได้รับผลกระทบ, ผู้เกี่ยวข้อง, หนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนคู่แข่ง หรือเกิดจากหนังสือพิมพ์ฉบับที่นำเสนอข่าวสารที่ผิดพลาดออกไปยอมรับความผิดพลาดที่นำเสนอออกไปเอง

ในข้อบังคับจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2541 ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ซึ่งเป็นข้อบังคับที่ได้รับการยอมรับจากผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ทุกสังกัด ได้ระบุไว้เด่นชัดว่า ในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ จะต้องยึดถือความจริงและความถูกต้องแม่นยำเป็นสำคัญ ความสมมูลรอบด้านและความถูกต้องของข่าวก็เป็นสิ่งที่หนังสือพิมพ์ต้องให้ความสำคัญ ในกรณีที่เสนอข่าวผิดพลาด หนังสือพิมพ์ต้องลงพิมพ์แก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวโดยไม่ชักช้า กระนั้นก็ตาม ยังเป็นที่คลางแคลงใจอยู่ว่า เมื่อหนังสือพิมพ์ยอมรับกฎเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ในทางปฏิบัติหนังสือพิมพ์ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้แท้จริงเพียงใด เพราะยังคงเกิดความผิดพลาดในการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์จนมีการทักท้วงเป็นกรณีได้แย้งกันอยู่เสมอๆ จึงน่าสนใจว่า ความผิดพลาดของหนังสือพิมพ์เกิดขึ้นได้อย่างไร เมื่อเกิดความผิดพลาดขึ้นมาแล้ว หนังสือพิมพ์ได้แสดงความรับผิดชอบกับความผิดพลาดนั้นหรือไม่ มากน้อยแค่ไหน และแสดงออกอย่างไร

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ จะเน้นทำการศึกษาหนังสือพิมพ์ นักหนังสือพิมพ์ กระบวนการในการทำงานของหนังสือพิมพ์ ในฐานะที่เป็นผู้ผลิตสาร รวมถึงการสำรวจทัศนคติของนักวิชาการ และผู้ได้รับผลกระทบจากการเสนอข่าวที่ผิดพลาดของหนังสือพิมพ์ เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาความผิดพลาดได้อย่างรอบด้าน

ปัญหาวิจัย

1. ความผิดพลาดในการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์มีลักษณะอย่างไร
2. สาเหตุอะไรที่ทำให้หนังสือพิมพ์เสนอข่าวสารผิดพลาด
3. มีปัจจัยอะไรที่ทำให้หนังสือพิมพ์ยอมรับผิดหรือไม่ยอมรับผิดเมื่อเกิดความพลาดในการเสนอข่าวสาร
4. รูปแบบในการรับผิดหรือไม่รับผิดมีลักษณะอย่างไร และขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอะไร
5. หนังสือพิมพ์มีวิธีการในการป้องกันความผิดพลาดในการเสนอข่าวสารอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความผิดพลาดในการเสนอข่าวสารในหนังสือพิมพ์ รวมถึงการแก้ไขความผิดพลาดที่เกิดขึ้น
2. เพื่อศึกษาถึงรูปแบบและเงื่อนไขในการยอมรับผิดและไม่รับผิดของหนังสือพิมพ์
3. เพื่อศึกษารวบรวมและจัดหมวดหมู่ลักษณะความผิดพลาดในการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์อย่างเป็นระบบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เข้าใจถึงทัศนคติของนักหนังสือพิมพ์ นักวิชาการ และผู้ได้รับผลกระทบจากการเสนอข่าวสารที่ผิดพลาดของหนังสือพิมพ์ต่อปัญหาความผิดพลาดในการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์
2. ทำให้ประชาชนทั่วรับรู้และเข้าใจถึงกระบวนการทำงาน และความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในเนื้อหาของหนังสือพิมพ์อย่างเป็นระบบ
3. กระตุ้นให้หนังสือพิมพ์มีความตระหนักต่อความผิดพลาดในการเสนอข่าวสาร และให้ความสำคัญต่อการเยียวยาความผิดพลาดที่เกิดขึ้น
4. จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไปในอนาคต

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาความผิดพลาดในการเสนอข่าวสารจากข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่ออกจำหน่ายในส่วนกลาง ที่มีผู้ได้แย้งขึ้นมาว่าหนังสือพิมพ์เสนอข่าวผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง โดยทำการสืบค้นจากการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันส่วนกลาง ในช่วงปี 2542 เพื่อรวบรวมกรณีความผิดพลาดแล้วทำการเลือกกรณีศึกษามาวิเคราะห์

2. ศึกษาความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ นักวิชาการ และผู้ได้รับผลกระทบจากความผิดพลาดในการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ เพื่อทำการสืบหาสาเหตุของความผิดพลาด การป้องกันความผิดพลาดและการแก้ไขความผิดพลาดเหล่านั้น

นิยามศัพท์

ข่าวสาร หมายถึง เนื้อหาในหน้าหนังสือพิมพ์ ซึ่งประกอบด้วยข่าว บทความ ภาพข่าว ในที่นี้จะเน้นศึกษาเฉพาะข่าว

ความผิดพลาด หมายถึง การเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ที่มีประเด็นหรือเนื้อหาที่คลาดเคลื่อนหรือไม่ตรงกับข้อเท็จจริง แล้วถูกหักล้างจากผู้ได้รับผลกระทบหรือจากผู้เกี่ยวข้องในการเสนอข่าวสารหรือจากหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับเดียวกันหรือฉบับอื่นว่ามีความคลาดเคลื่อน ไปจากข้อเท็จจริง

การยอมรับ หมายถึง การแสดงออกของหนังสือพิมพ์ด้วยข้อเขียนผ่านทางหน้าหนังสือพิมพ์ ในรูปแบบต่างๆ เพื่อแสดงต่อผู้อ่านว่าข่าวสารที่นำเสนอไปก่อนหน้านี้มีความคลาดเคลื่อนหรือไม่ตรงกับข้อเท็จจริง รวมถึงการยุติการนำเสนอเนื้อหาที่ผิดพลาดนั้น เป็นต้น

รูปแบบการยอมรับ ประกอบด้วย การลงล้อมกรอบขอโทษ ขอขมา ขออภัย, การเสนอข้อเท็จจริงใหม่ ในรูปแบบข่าว บทความ ข่าวสังคม การตอบจดหมาย ฯลฯ เป็นต้น

รูปแบบการไม่ยอมรับ ประกอบด้วย การเมินเฉยต่อข้อมูลใหม่ที่ได้รับ, การยืนยันในข้อเท็จจริงเดิม หรือข้อมูลเดิมที่เคยนำเสนอไปแล้ว เป็นต้น

หนังสือพิมพ์ นิยามตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 หมายถึง สิ่งพิมพ์ซึ่งมีชื่อจำหน่ายเช่นเดียวกัน และออก เจตนาจะออกตามลำดับเรื่อยไป มีกำหนดระยะเวลา หรือไม่ก็ตาม มีข้อความต่อเนื่องกันหรือไม่ก็ตาม ในที่นี้ศึกษาเฉพาะหนังสือพิมพ์รายวัน ภาษาไทย ที่เสนอข่าวทั่วไป และออกจำหน่ายในส่วนกลาง ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 11 ชื่อฉบับ คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด มติชน ไทยโพสต์ ผู้จัดการ กรุงเทพธุรกิจ แนวหน้า สยามรัฐ บ้านเมือง และวิญจักร

ประเภทข่าว หมายถึง การแบ่งเนื้อหาข่าวแยกตามลักษณะของข่าว ในที่นี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. ข่าวการเมือง 2. ข่าวเศรษฐกิจ 3. ข่าวสังคมทั่วไป

ข่าวการเมือง หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบกับการดำเนินงาน นโยบาย การสั่งการ ของรัฐบาล การทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ การดำเนินกิจกรรมของนักการเมือง พรรคการเมือง กลุ่มองค์กรที่เคลื่อนไหวทางการเมือง

ข่าวเศรษฐกิจ หมายถึง ข่าวที่เสนอเกี่ยวกับองค์กร บุคคลในองค์กรและนอกองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับ การเคลื่อนไหวหรือการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจและระบบเศรษฐกิจ

ข่าวสังคมทั่วไป หมายถึง ข่าวที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับชีวิตและสิ่งแวดล้อม ของคนในสังคม ซึ่งรวมถึงข่าวอาชญากรรม ตำรวจ สตรี เด็ก เยาวชน ศาสนา กีฬา บันเทิง การศึกษา สาธารณสุข

ลักษณะความผิด หมายถึง การแบ่งประเภทเนื้อหาข่าวที่ผิดพลาดเพื่อบ่งบอกว่า เนื้อหาข่าวนั้น ผิดอย่างไร โดยเบื้องต้นจำแนกไว้ 3 ประการคือ

1.ผิดพลาดจากการใช้ภาษา ทั้งการใช้ภาษาที่สื่อความหมายกว้างหรือแคบเกินไป การใช้ภาษาที่มีลักษณะเหมารวมไม่แยกแยะ รวมทั้งการใช้ภาษาในลักษณะใช้ความรู้สึกส่วนตัวมาตัดสิน เป็นต้น

2.ผิดพลาดจากการตีความหรือหยิบประเด็นข่าว ทั้งการเสนอในเนื้อหาข่าว หรือส่วนอื่นๆ เช่น หัวเรื่อง พรรคนำ พาดหัว เป็นต้น ซึ่งเมื่อนำเสนอไปแล้วกลับไม่ตรงกับข้อเท็จจริง

3.ผิดพลาดจากการอ้างแหล่งข่าวหรือข้อมูล ซึ่งเป็นการเลือกใช้แหล่งข่าว หรือข้อมูล ที่ให้ข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง รวมทั้งการจงใจให้ข้อมูลที่บิดเบือนของแหล่งข่าวเพื่อวัตถุประสงค์บางประการ

การโต้แย้ง หมายถึง การแสดงออกเพื่อหักล้างต่อข่าวที่เสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ว่า มีความผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง

ประเด็นโต้แย้ง หมายถึง เนื้อหาหลักโดยสรุปที่ผู้โต้แย้งนำเสนอเพื่อหักล้างต่อข่าวที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ

ผู้โต้แย้ง หมายถึง บุคคลที่แสดงออกเพื่อหักล้างต่อหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวผิดพลาด

วิธีการโต้แย้ง หมายถึง รูปแบบในการแสดงออกเพื่อหักล้างต่อการเสนอข่าวที่ผิดพลาดของหนังสือพิมพ์ เช่น การเขียนจดหมาย โทรศัพท์ หรือเดินทางไปยังกองบรรณาธิการเพื่อหักล้างหรือชี้แจงข้อเท็จจริง, การให้สัมภาษณ์ตอบโต้ข่าวที่ผิดพลาด, การแจ้งความดำเนินคดีหรือยื่นฟ้องร้องต่อหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวผิดพลาด ฯลฯ เป็นต้น

คู่กรณี หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเสนอข่าวที่ผิดพลาด รวมถึงเหยื่อข่าว

ข้อยุติ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการโต้แย้งจากกรณีผิดพลาดในการเสนอข่าว